

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

XIV. évfolyam, 36. szám

2018. április 14.

Tartalom

Következő találkozónk helyei és időpontjai	2
Új könyvünk – Pilisszentiván családkönyve	3
Új tag bemutatkozása: Ternay Gabriella	4
Dr. Günter Junkers: Ausztria-Magyarország veszteséglistái	8
Peller Gábor: Marlok őseim története Lehningentől Szentivánig	12
Dr. Pencz Kornél: Honthy Hanna születésének 125. évfordulójára	18
Elisch Jánosné Draxler Erzsébet: Egy solymári családtörténet - Solymári matróz Sanghaiban	35
Pavol Bayer: A hartai betelepülők származási helyei	40
Tagsági hírek / Mitgliedschaftsnachrichten	43
Kitüntetettjeink / Unsere Ausgezeichneten	45

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

Internetes oldalunk:

www.akuff.org

ahol az újság korábbi számait
is olvashatja pdf formátumban

NEMZ-KUL-18-0489

A következő találkozók helyszínei és időpontjai

Nyári találkozó

2018. június 30.

Nagykovácsi (Budai hegység)

Őszi találkozó

2018. október (a napja még nem ismert)

Harta (evangélikus, Bács-Kiskun Megye)

Az egyesületi találkozókat meghirdetjük a honlapunkon. A tagjaink kb. 30 nappal az esemény előtt meghívót kapnak. Külön kérésre az egyéb érdeklődők is kapnak a részletes tudnivalókat tartalmazó meghívót.

Az AKuFF Hírmondó következő száma az őszi találkozóra jelenik meg. Várjuk a bemutatkozó írásokat, a kutatási adatokat, az élménybeszámolókat.

ÚJ KÖNYVÜNK!

Pilisszentiván családkönyve 1724-1895

RUDOLF KESZLER

ORTSFAMILIENBUCH PILISSZENTIVÁN

**SANKTIWAN BEI OFEN
CSALÁDKÖNYVE**

1724-1895

**NECKARBISCHOFSSHEIM - PILISSZENTIVÁN - BAJA
2017**

Megrendelhető Ziegler Ágotánál: ziegleragi@gmail.com

Ára: 5.500,- Ft (tagoknak 4.500,- Ft) + postaköltség

ÚJ TAG BEMUTATKOZÁSA

Ternay Gabriella

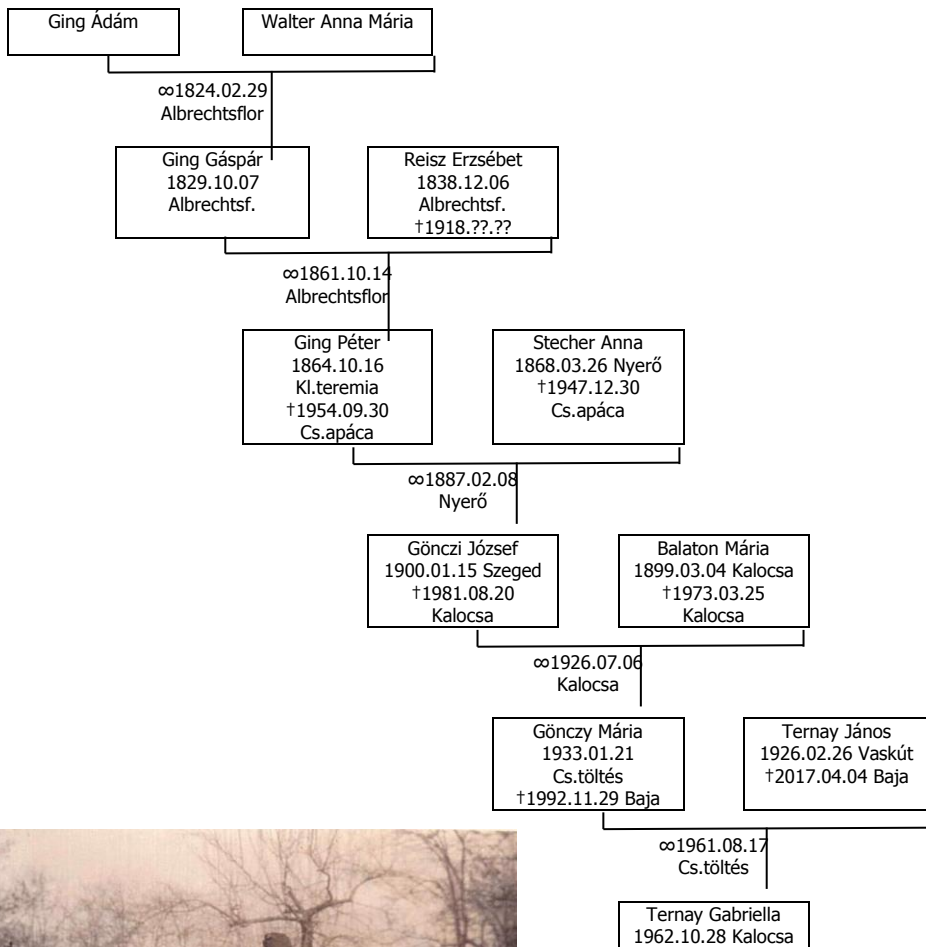
gabocacz@gmail.com

Ternay Gabriella vagyok. **Zsuzsa** húgom családfakutatóként sokat kutatott édesapánk felmenői körében, de édesanyánkat illetően nem. Ezt az oldalt én kezdtem el keresni. Közben találtam egy Facebook oldalt *Császártöltésről*, ahol sok kép van nagyapámról. Róla nekem is vannak képeim, szeretném rendszerezni, de egy problémám akadt. Tudtam, hogy nagyapám **Göncziként** született, és hogy dédapám volt az, aki magyarosított, de nem tudtam, mikor. Tudtam, hogy a MÁV-nál dolgozott. Találtam egy kézzel írott papírt, ami kiinduló pontként szolgált. Tudtam, hogy a kutatásnak csak kis része található a mai Magyarországon. Nagyapám és testvérei három ország anyakönyveiben találhatóak ma. A biztos pont az volt, hogy nagyapám *Császártöltésen* született. Mindkét dédszüلőm *Csanádapácán* halt meg. A FamilySearch révén megtaláltam a halotti anyakönyvet. Innen megtudtam szüleiknek nevét és születési helyét, ami megegyezett a korábban tudottal. Ez dédanyámnál **Nyerő (Dugosello)** volt, de dédapám **Albrechtsflorban (Klein-Teremia)** született. Problémát jelentett, hogy a FamilySearch csak nagyon szűk intervallumban engedi keresni az anyakönyveket. Három helyről gyűjtöttem az adatokat: *Marienfeldről*, *Triebswetterről* és *Nyerőről*. Megtudtam a lakcímüket is, így kiderült, hogy több generáción keresztül ugyanott éltek. Mindkét család földművelő volt, így dédapám és dédanyám szülei is.

Ükapám **Ging Gáspár**, ükanyám **Reisz Erzsébet**. Ükapámék nyolcan voltak testvérek, ebből hét köt házasságot. Dédapám ezt a stabil családi háttérrel hagyta ott, és házasságkötésük után Szegedre költöztek. Egy évig börtönőr volt, majd a MÁV-nál főraktárnok lett.

Jelenleg itt tartok. Keresem tovább a **Ging, Walter, Reisz, Marschall (Marschung), Stecher, Ebinger (Evinger)** családokat, valamint **Gönczi** nagymamám **Triszler, Rimmel (Rimmel)** őseit...

Fent: anyai ági őseim

Fotó: Gönczi József és Balaton Mária lányukkal, Gönczy Máriával a II. vh. idején

Alólirottak fájdalomtól megtört szívvel jelentik, hogy drága leányuk, szerető testvérük és jó rokonuk:

GÖNCZI VILMA

folyó évi február hó 4-én, délután 1 óraker elele 20-ik tavaszán jobblétre szenderült.

A drága halott földi maradványa folyó hó -n dél _____ óraker a Tavasz-utca 21-ik számú gyászházban fog beszenteltetni és onnan a Nyerő-községben lévő családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Szeged, 1911. évi február hó 5-én.

Áldás lengjen porai felett!

Gönczi Péter és neje
Stecher Anna
szülői.

Gönczi Károly
Gönczi Ötő
Gönczi Tivadar
Gönczi József
Gönczi Olga
testvérei.

Stecher Frigyes és neje
Reis Erzsébet
nagyszülői.

Stecher Márton és neje
Stecher Péter és neje
Stecher József és neje
özü. Filip Károlyné
özü. Sandrovits Ferencné
nagybátyja és nagynénje.

Hegedüs Béla temetke. intézete.

Varga J. — „Petőfi” — nyomda Szeged, Vásárhelyi-s-ut 10.

Fent: Gönczi Vilma gyászjelentése;

Lent balra: Gönczi József az I. vh.-ban; lent jobbra: Gönczi József, 1926

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy mindig legyen anyagunk! Csak elektronikus formában (doc, docx) megküldött cikkeket tudunk megjelentetni, kapacitáshiány miatt nem áll módunkban kézzel vagy írógéppel megírt cikkeket feldolgozni. Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat németül és magyarul is eljuttatják:

kornelpencz@gmx.net

Nagy segítség, ha az írás már be van formázva az alábbiak szerint:

Lapméret: A5 (14,8 cm x 21 cm); behúzás, térköz: 0

Tükrözött margók:

felső: 1,5 cm, alsó: 2 cm, belső 2 cm, külső 1 cm

Betű: Times New Roman 11-es méret, a cím 14-es

Fényképeket, ábrákat külön fájlban, a tartalom megjelölésével küldjék.

Köszönjük!

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókön személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Dr. Günter Junkers:

Ausztria-Magyarország veszteséglistái 1914-1919

Az osztrák-magyar veszteséglisták feldolgozása a Verein für Computergenealogie (Computergenealógiai Egyesület) teljesen új adatbeviteli rendszerének segítségével (DES) a Familia Austriával való együttműködés keretében történt. Az eredeti oldalakat az Osztrák Állami Levéltár bocsátotta rendelkezésre, a Familia Austria bescanneltette és optikai szövegfelismerés (OCR) segítségével dolgozta fel. Ezt követően az egyesület dolgozói az automatikus feldolgozás táblázatait készítették elő. A Computergenealógiai Egyesület DES adatbeviteli rendszerének saját fejlesztésű bővítménye segítségével az eredményeket a scannelt részen jeleníti meg ellenőrzés és kiegészítés céljából. Ez a bővítmény egy technikai mérföldkő és először az osztrák-magyar veszteséglisták indexálásánál vetették be. Az első tesztek azt igazolták, hogy ezen eljárás segítségével a feldolgozás sebessége közel kétszeresére nő. Az adatrögzítő feladata a sárga csíkok kiegészítése. Ehhez bevezették az "Edit"-Modust (szerkesztési módot), amellyel a sárga csíkokat fel lehet dolgozni. Az eddig ismert feldolgozási módszer a nem OCR-rel olvasott rekordokra, az úgynevezett "Add"-Modusban (hozzáadás) változatlan marad. E feldolgozás eredménye szabadon és ingyenesen kutatható lesz mind a Familia Austria, mind a Computergenealógiai Egyesület honlapján.

Az AKdFF-fel (Arbeitskreis donauschwäbischer Familienforscher e.V.) és testvéregyesületével az AKuFF-fal (Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete) két további osztrák és magyar egyesület támogatja a projektet. További szervezeteket is bátorítunk a részvételre. E források hasznosításában való közreműködés nagyon egyszerű. Csúpn internet-hozzáférésre van szükség és egy felhasználónevet kell (jobb oldalon „Kontakt“, azaz „kapcsolat” alatt) igényelni. A munka bármikor megszakítható. Kedves Kutatótársak, mindenkit szeretettel látunk, hogy az osztrák-magyar veszteséglisták teljes körű feldolgozásában részt vegyen.

Startoldal: <http://www.verlustlisten.at>,

Útmutató: <https://docs.genealogy.net/des>

A DES többnyelvű útmutatójának magyar verziója is létezik.

Kérjük, olvassák el a részletes használati útmutatót és a speciális szerkesztési irányelveket.

The image shows a historical document with a data entry form overlaid. The document text includes names and military details such as 'Arnold Palme', 'Anton Panowski', 'Josef Pavlicek', 'Karl Peterek', 'György Petkovits', 'Bács-Bodrog, Szentamás, verw.', 'János Piskacek', 'David Popovics', 'Bács-Bodrog, Ujvidék, 1885, verw.'. The form fields include: Nachname/Vorname (David), Charge (Kadett Feldwebel), Truppenkörper (PionB 5), Unterabteilung (3 Komp.), Heimatland/-bezirk/-ort (Ungarn, Bács-Bodrog, Ujvidék), Geburtsjahr (1885), Status (verwundet), and Ort/Region/Land.

Részlet egy DES segítségével feldolgozott oldalról és a feldolgozási űrlap a felette lévő sorokhoz

Mit lehet keresni és találni?

Az adatbankban egyszerű a keresés. Minden mezőre lehet keresni, azaz családnévre, keresztnévre, rendfokozatra, csapattörzsrre, országra, kerületre (megyére), településre, stb. Mindegyik paraméterre lehet keresni, anélkül, hogy a többit megadnánk. A Pencz névre való keresés négy találatot eredményezett:

Es wurden 4 Einträge gefunden.

	Nachname	Vorname	Offizier/Mannschaft	Charge	Truppenkörper	Unterabteilung	Land	Bezirk	Heimatort	Geburtsjahr	Status
	Pencz	Franz		Gefreiter	IR 52	4 Komp.	Ungarn	Baranya	Baranya Baán	1887	verwundet
	Pencz	Georg		Zugsführer	IR 23	14 Komp.	Ungarn	Bács-Bodrog	Vaskut	1883	verwundet
	Pencz	Peter		Korporal	IR 52	15 Komp.					verwundet
	Pencz	Péter		Korporal	IR 52	15 Komp.					verwundet

Ha egyszer klikkelünk a késsel jelölt névre, a teljes oldal megjelenik a nevekkel, melyen egy eltolható kék „nagyító“ a kivágást mutatja:

Verlustlisten Österreich-Ungarn 1. WK, Seite 032_19: Pencz Georg

Pén István, Inf., k. u. LIR. Nr. 6, 9.
 Pencz Georg, Zugsf., IR. Nr. 23, 14. Komp.
 Vaskut, 1883, verw.
 Pendl Johann, Korp. TitZugsf., IR. N.
 Pencz Karl, Inf., IR. Nr. 23, 13. Komp.

Ha ezredekre keresünk, mint pl. „IR 52“, azaz az 52. számú gyalogsági ezred veszteségeire vagyunk kíváncsiak, jelenleg több mint 2400 bejegyzést kapunk. Érdekes, hogy itt többnyire Baranya megye szerepel, mivel itt volt az ezred toborzási területe és állomáshelye.

Két különböző helyettesítő jel áll rendelkezésre: a csillag - * - több betűt helyettesít, a kérdőjel - ? - pontosan egy betűt helyettesít. A két helyettesítő jel kombinálható egymással.

Es wurden 22 Einträge gefunden.

Nachname	Vorname	Offizier/Mannschaft	Charge	Truppenkörper	Unterabteilung	Land	Bezirk	Heimatort	Geburtsjahr	Status	Todesdatum
Amrein	Adam		Infanterist	IR 52	4 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1884	kriegsgefangen	
Amrein	Adám		Infanterist	k.u. LIR 19	11 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1876	verwundet	
Amrein	Georg		Ersatz-Reservist	IR 52	6 MIArbAbt.	Ungarn	Baranya	Pispök-Nádasd	1881	verwundet	
Amrein	Károly		Infanterist	k.u. LIR 19	5 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1882	tot	4./9.1915
Arnold	Andreas		Infanterist	IR 52	13 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1894	verwundet	
Arnold	Franz		Infanterist	IR 52	1 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1885	kriegsgefangen	
Bach	József	Mannschaft	Infanterist	k.u. LIR 19	16 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1886	kriegsgefangen	
Bacher	János		Infanterist	k.u. LMarschr 2/19	2 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1879	verwundet	
Baksa	Franz		Gefreiter	IR 52	13 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1890	verwundet	
Ebner	Paul		Infanterist	IR 52	4 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1886	verwundet	
Frank	Georg		Infanterist	IR 52	13 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	verwundet		
Gradwohl	Johann		Reserve-Infanterist	IR 52	2 Komp.	Ungarn	Baranya	Nádasd	1887	verwundet	
Gungl	Heinrich		Infanterist	IR 52	13 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	verwundet		
Gungl	Johann I		Inf.	IR. Nr. 52	12. Komp.	Ungarn	Baranya	P. Nádasd	1894	kriegsgef.	
Haak	János		Gefreiter	k.u. LIR 19	5 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	verwundet		
Hellenbrandt	Karl		Infanterist	IR 52	13 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	verwundet		
Kneppel	Gabriel		Infanterist	IR 52	9 Komp.	Ungarn	Baranya	Nádasd	verwundet		
Müller	Georg		Korporal Hornist	IR 52	1 Komp.	Ungarn	Baranya	P. Nádasd	1892	verwundet	
Rauschenberger	Romuld		Infanterist	IR 52	4 Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1892	verwundet	
Ruppert	Johann		Reserve-Infanterist	IR 52	2 Komp.	Ungarn	Baranya	Nádasd	1889	verwundet	
Schmal	Martin		Inf.	IR. Nr. 52	3. Komp.	Ungarn	Baranya	Puspöknádasd	1894	verw.	

Például, ha a kerület mezőben Baranyát adjuk meg és a település = *n?dasd, megkapjuk Püspöknádasd, ma Mecseknádasd valamennyi, eddig feldolgozott háborús veszteségét. A különleges karakterek esetén azt javasoljuk, hogy helyettesítő jelet alkalmazzanak. A listákban szereplő nyomdahibákat nem javítják, úgy szerepelnek, ahogy az eredetiben.

A következő országok/tartományok katonai veszteségeit kereshetjük: Alsó- és Felső-Ausztria, Salzburg, Vorarlberg, Karintia, Krajna, Steiermark, Tirol, Szilézia, Csehország, Morvaország, Bosznia, Dalmácia, Hercegovina, Isztria, Horvátország-Szlavónia, Tengermellék, Montenegró, Magyarország und Galícia. A (történelmi) Magyarországról eddig közel 50.000 bejegyzést dolgoztak fel. Csehországból és Morvaországból kb. 30.000 személy szerepel. Galíciából több mint 13.000-
ren jelennek meg. Alsó- és Felső-Ausztria veszteségei közel 11.500-ra rúgnak. Mivel eddig az adatoknak csupán 10 %-a került feldolgozásra, ezeket a számokat a teljes mennyiségre kell vetíteni. 2017. novemberi állapot szerint kb. 4000 oldal és több mint 250.000 személy került feldolgozásra. A veszteségek összlétszámát jelenleg közel hárommillióra becsülik.

IMPRESSZUM

*AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben*

Kiadja: **Magyarországi Németek
Családfakutató Egyesülete (AKuFF)**
H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.
Felelős kiadó: dr. Pencz Kornél, az AKuFF
elnöke

Megjelenik 150 példányban. –
Kereskedelmi forgalomban nem kapható.
Nyomdai munka: **Apolló Média Kft.,**
6500 Baja, Kossuth L. u. 11.

Peller Gábor:

Marlok őseim története Lehningentől Szentivánig

Az első ismert **Marlok** ősöm **Pilisszentivánon** (ekkor **Szentiván** volt a neve, csak a 20.század elejétől lett **Pilisszentiván**) **Johann Michael Marlok / Morlock** (1717–1768) volt, ő a feleségével, **Katharina Barbara Speidler**rel (1721–1781) együtt 1753-ban jelent meg **Szentivánon**. A két fiuk, **Andreas Marlok** (1749 – 1809) és **Heinrich Marlok** (1754 – 1806) két különböző ágon az ősöm volt.

A családfakutatásom során a következő információ a **Baden**ből történő kivándorlásról szóló Werner Hacker könyvben volt található, e szerint **Hans Michael Morlock** vászontakács **Lehningen**ből ami **Mühlhausen** mellett van, feleségével és gyerekeivel Magyarországra ment 1750.április. 14-én, előtte kifizette a manumissiot – a távozási engedélyért járó illetéket – és eladta mindenét.

Rudolf Keszler Pilisvörösvár és Pilisszentiván családjait feldolgozó családkönyve volt a következő információforrás, amiből sok hasznos információt nyertem.

Johann Michael Morlock 1717. március 13-án született **Lehningen**ben **Andreas Morlock** és **Katharina Rund** fiaként.

Katharina Barbara Speidler 1722 körül született, 1742.január. 22-én kötöttek házasságot **Lehningen**ben. **Lehningen**ben született közös gyerekeik a következők voltak:

- * 1742. 05. 22 **Johann Georg**
- * 1744. 02. 19 **Maria Ursula**
- * 1745. 10. 04 **Michael**
- * 1747. 09. 12 **Katharina Barbara**
- * 1749. 09. 28 **Andreas**

Ezek után távoztak Magyarországra, első lakóhelyük **Torbágy** (**Biatorbágy**) lehetett, itt született **Lorenz** nevű fiúk 1751. augusztus 5-én és itt is halt meg 1752. május 2-án.

1753-ban már **Szentivánon** éltek, itt született közös gyerekeik a következők voltak:

- * 1754. 11. 12 **Johann Heinrich**
- * 1757. 04. 15 **Anastasia**
- * 1761. 08. 07 **Marianna**
- * 1763. 02. 20 **Rosalia**

Johann Michael Marlok 1768. május 10-én halt meg *Szentivánon*. A feleségéről a következő derült ki később az anyakönyvekből, **Katharina Speidler** 1773. július 7-én férjhez ment **Martin Kaltwasser**hez aki *Nagykovácsiban* élt, ő is *Nagykovácsiba* költözött és ott is halt meg 1781. október 29-én.

Johann Michael Marlok szüleiről a következő volt található a könyvben.

Andreas Morlock 1684. április 28-án született **Hans Morlock** és **Maria** fiaként *Lehningenben* és 1712. október 28-án (ez téves adat, írok még erről) kötött *Mühlhausenben* házasságot **Katharina Runddal**.

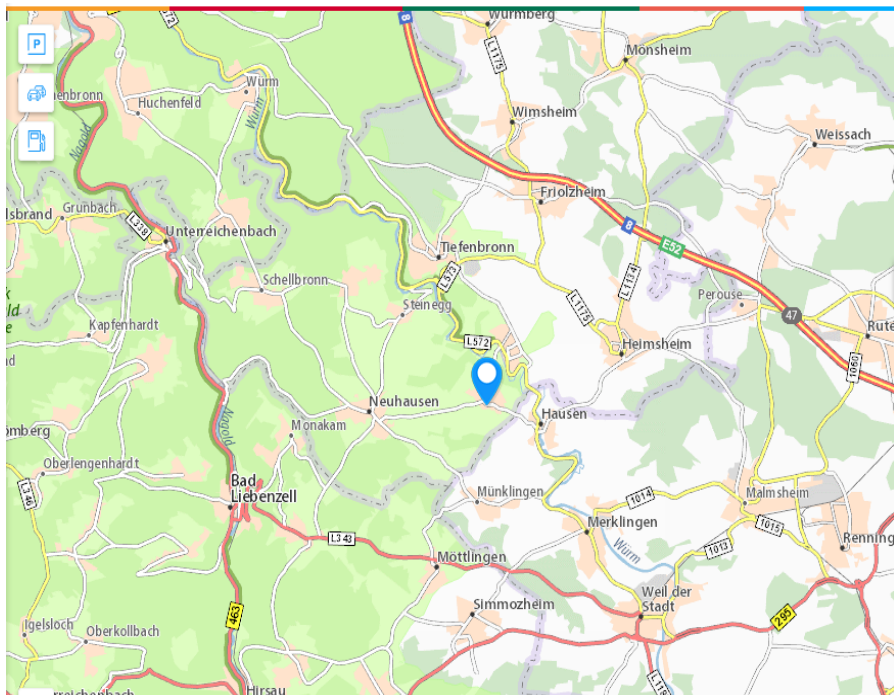
A következő közös gyerekeik szerepelnek a könyvben:

- * **Maria Ursula**
- * 1717. 03. 13 **Johann Michael**
- * 1723. 02. 22 **Joseph**

Ezek voltak az előzetes ismereteim mielőtt megnéztem *Neuhausen*, *Mühlhausen* és *Tiefenbronn* anyakönyveit. Azért ezeket, mert ezen a területen csak ez a három katolikus plébánia található, bizonyos történelmi okokból, amiről még írni fogok. *Tiefenbronn* anyakönyvében sajnos nem találtam számomra hasznos adatokat. *Lehningen* adatait *Neuhausen* anyakönyvében vezették, mert *Lehningen Neuhausen* plébániájának filiája volt. *Neuhausen* születési anyakönyvét 1649-től vezetik, a házassági és halotti anyakönyvet sajnos csak 1679-től. *Mühlhausen* esetében hasonló a helyzet, a születéseket 1661-től, a halálózást 1651-től vezették, a házasságok esetében volt két év 1662 és 1663, azután szünet és 1670-től kezdték folyamatosan vezetni a házassági anyakönyvet. *Neuhausen* anyakönyvében megnehezíti a kutatást, hogy nem írták be a nők leánykori nevét, a férj vagy a feleség nevét és az életkort sem a halálózásoknál.

A történelmi helyzet a következő volt, a reformáció 1517-es megindulása után *Baden* és *Württemberg* északi része csatlakozott a reformációhoz. Pforzheim környékén az evangélikus vallás volt az

uralkodó, egy katolikus sziget kivételével, ez volt a katolikus **Gemmingen** bárók Steinegg uradalma, nyolc település tartozott az uradalomhoz: **Lehningen, Hamberg, Hohenwart, Mühlhausen, Neuhausen, Schellbronn, Steinegg, Tiefenbronn**. Ez a vallási helyzet a 1555-ös augsburgi vallásbéke eredménye volt, itt abban állapodtak meg a katolikusok és protestánsok, hogy a Német-római birodalmon belüli uralkodók maguk dönthették el melyik vallást követik, az alattvalóik kötelesek követni a vallását vagy elköltözni. Mivel a Gemmingen bárók katolikusok voltak, így maradt az uradalom katolikus.

Lehningen fekvését a kék jelzés hegye mutatja. Forrás: viamichelin

Ezután következett az anyakönyvek tanulmányozása, néhány új adatra sikerült találnom közben.

Johann Michael Morlock és felesége **Katharina Barbara Speidler** gyerekeit már felsoroltam, viszont új információ volt a születéseknél, hogy **Johann Michael Morlock** cívis vagyis polgár volt Lehningenben, ezt az információt a 1742-es házasságánál is feltűntették.

Andreas Morlock és **Katharina Rund** házasságát is megtaláltam, ezt 1714. október 23-án kötötték meg *Mühlhausenben*, **Andreas Morlock Lehningenben**, **Katharina Rund Mühlhausenben** élt ekkor. Közös gyerekeik a következők voltak:

- * 1715. 09. 19 **Remigius**
- * 1717. 03. 12 **Johann Michael**
- * 1718. 07. 09 **Ursula**
- * 1719. 12. 11 **Franciska**
- * 1721. 10. 10 **Maria Ursula**
- * 1723. 02. 22 **Joseph**
- * 1724. 05. 27 **Barbara**
- * 1726. 02. 22 **Franz Xaver**
- * 1730. 05. 13 **Liberatus**
- * 1731. 05. 20 **Andreas**

A gyerekek keresztelésekor az apa **Andreas Morlock** jogállása is fel volt tüntetve, bürger-polgár volt *Lehningenben*. 1733.február 27-én meghalt **Katharina Rund** a jogállása bürger- polgár volt *Lehningenben*. A felesége halála után **Andreas Morlock** újra nősült 1734. július 6-án *Lehningenben* és itt egy váratlan eredményre akadtam, a felesége ugyanis **Maria Agnes Speidler** özvegy volt *Libenzellből (Bad Liebenzell)*, ő szerintem **Barbara Speidler** anyja lehetett, aki **Johann Michael Morlock** felesége lett később.

Bad Liebenzell nem rendelkezett saját katolikus anyakönyvvel, csak evangélikus anyakönyve van, *Liebenzell, Weil der Stadt* város katolikus plébániájának volt a filiája, viszont a város anyakönyvében nem találtam meg a Speidler családot.

Andreas Morlock 1745. január 23-án halt meg *Lehningenben*, ekkor cívis és curator volt. A curator a helyi képviselőtestület egyházi ügyekért felelős tagja volt.

Következő lépésként megkerestem **Andreas Morlock** és testvérei születését, akik **Hans / Johann Morlock** és felesége **Maria** fiai voltak. Ezeknél a kereszteléseknél is feltüntették az apa, **Hans Morlock** jogállását, ő is bürger – polgár volt *Lehningenben*. Nem találtam meg **Hans Morlock** és **Maria** házasságát, csak néhány gyerekük születését *Lehningenben*, ezek a következők voltak:

- * 1681. 11. 06 **Anna Maria**
- * 1684. 04. 28 **Andreas**
- * 1687. 03. 05 **Barbara**
- * 1690. 07. 03 **Anna**

Maria Morlock 1700. január 30-án halt meg *Lehningenben*, a jogállása bürger – polgár volt.

Hans Morlock 1704. október 24-én halt meg *Lehningenben*, a jogállása bürger – polgár volt.

Ezután megkerestem **Hans Morlock** születését, az 1649 és 1662 közti időszakban egy **Hans Morlock** született *Lehningenben*, ő **Andreas Morlock** és **Barbara** fia volt. **Andreas Morlock** és **Barbara** ismert gyerekei a következők voltak *Lehningenben*:

- * 1652. 11. 14 **Johann**
- * 1654. 03. 08 **Mathias**
- * 1657. 01. 11 **Andreas**
- * 1660. 04. 24 **Georg**

Andreas Morlock és **Barbara** házasságát sem találtam meg.

Andreas Morlock 1704. január 26-án halt meg *Lehningenben* a jogállása bürger – polgár volt.

Ezután következett *Mühlhausen* anyakönyve és a **Rund** család. A **Rund** család csak 1693-ban jelent meg *Mühlhausenben*, ezért **Katharina Rund** születése nem volt meg az anyakönyvben, de csak egyetlen **Rund** család volt a településen, ezért biztos az apa és valószínű anyja személye. Egyetlen gyerekük született ott, **Barbara** 1693. július 30-án, **Stephan Rund** és **Christina** lányaként.

Az apa **Stephan Rund**, mint özvegy 1695. januárjában elvette **Sabina Lunzingent** feleségül. A két dátum közt egy **Christina** halt meg *Mühlhausenben*, **Christina Bamer** 1694. november 20-án.

Stephan Rund és **Sabina Lunzingen** közös gyerekei *Mühlhausenben*:

- * 1695. 10. 31 **Maria Magdalena**
- * 1697. 08. 14 **Johann Jakob**
- * 1698. 12. 14 **Joseph**
- * 1704. 02. 02 **Ludwig**

A **Rund** család lehet, hogy *Friolzheim*ből származik, mert Mühlhausenben egy másik **Stephan Rund** is kötött házasságot 1704-ben, akinél ezt írták be származási helynek, viszont ott nincs katolikus anyakönyv, csak evangélikus. Az én őszám, **Stephan Rund** 1707. július 7-én halt meg *Mühlhausenben*.

Kiegészítés a 35. számban megjelent **Mannhertz** cikkemhez.

A 35-ös szám megjelenése óta új információkat találtam. A Family Search oldalán megtaláltam **Silvester Mannhertz** mostohafia, az egyik őszám, **Simon Fischer** születését 1688. március 15-én, **Simon Fischer** és **Katharina Fischer** fia volt, *Friedberg* településen született, ez *Tafertsweiler* északi szomszédja volt.

Némileg meglepő módon **Simon Fischer** és a felesége **Katharina Fischer**, azonos családnevet viselt. Szintén *Friedberg* településen született 1686. január 12-én **Wunibald Fischer**, a házaspár előző gyereke. A legelső gyerekük **Anna Maria** 1685. január 21-én viszont *Hohentengen* településen született, amelyik *Friedberg* északnyugati szomszédja.

Simon Fischer és **Katharina Fischer** 1683. szeptember 16-án kötött házasságot *Friedbergben*. **Simon Fischer** 1687. október 13-án halt meg *Friedbergben*.

A legfontosabb felfedezésem **Silvester Mannhertz** és **Katharina Fischer** 1688. május 8-án *Friedbergben* kötött házassága volt, tehát **Apollonia Heinzler** az előző feleség, valamikor 1687 végén, 1688 elején halt meg *Tafertsweilerben*.

Forrásaim

- Werner Hacker: Auswanderungen aus Baden und dem Breisgau im 18 Jhd. Konrad Theis Verlag, Stuttgart und Aalen 1980
- Rudolf Keszler: Ortsfamilienbuch Pilisvörösvár und Pilisszentiván in Ungarn 1693 – 1811, Sindelfingen 2007
- Neuhausen anyakönyv
- Mühlhausen anyakönyv
- Family Search

Dr. Pencz Kornél:

Honthy Hanna, a magyar operett német nagyasszonya születésének 125. évfordulójára

Magyar olvasóink számára **Hanna Honthy** neve bizonyára fogalom, talán még a generációs hovatarozástól is függetlenül, de még a külföldiek is hallhattak róla. Ötven esztendőn keresztül, a 20-as évektől a

röviddel halála előtti utolsó időszakig a színpadok fénylő csillaga volt, az operettek leghíresebb és legkedveltebb primadonnája, akiszámára későbbi életszakaszában külön szerepkaraktert, a "Grande Dame"-ot hoztak létre. Nem sokkal ezelőtt emlékeztek meg születésének 125. évfordulójáról. Ebben az írásomban nem a tehetségét és a sikereit akarom dicsérni, színpadi pályafutását méltatni és a nagy szerepeit elemezni. Életét és származását genealógiai szempontból szeretném görcső alá venni, mert

nagyon beleillik egyesületünk profiljába. Mert ő is – mint oly sok más magyar híresség – német volt.

A legtöbb operettbarát tudja azt is, hogy az igaz neve **Hügel Hajnalka** volt, amit ő nem is titkolt, egy hatvanas években felvett rádióadásban¹ egész nyíltan kimondta, hogy ez volt az ő neve, a családnevet oly szépen „Hügl”-nek ejtvén ki. A Honthy Hanna név az ő művészneve volt, karrierjének kezdeti periódusában **Hajnal Hajnalka** volt a plakátokra és a műsorfüzetekbe írva, amit még a valódi keresztnéve inspirált. Igazán híressé azonban Honthy Hannaként vált, de a családnevét csak ötven éves korában 1943-ban változtatta „Honthy”-ra².

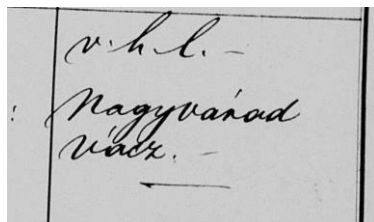
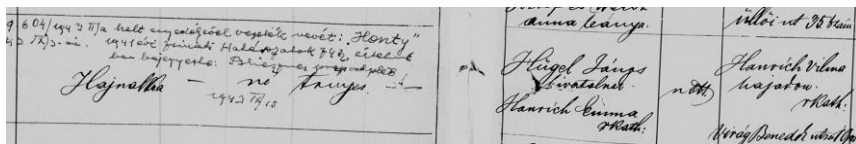
Hügel Hajnalka 1893. február 21-én született **Budapest**en, Budapest VIII. kerületében, Józsefvárosban a Szt. József plébánia templomában február 26-án keresztelték meg. Érdekes, hogy csak erre a névre keresztelték, más utónév nincs bejegyezve, márpedig ilyen nevű vagy ennek megfeleltetett szent nincs. Találtam azonban magyarázatot, hogy hogyan történhetett meg ez, és ez bár hihetetlenül furcsa, de mégis logikus. Az anyai nagyapja, **Johann Nep. von Hanrich** gyászjelentésén a hátrahagyott özvegy neve ekként szerepel: „*Aurora (Aranyka) Thomka*“. Aranyka, ha nem is ebben a formában, hanem Aranka-ként, nem egy ritka magyar női név, az Aurelia vagy Aurea – ilyen nevű szentek viszont már vannak! – magyaros változata, és a latin formája hasonlóan hangzik, mint az Aurora, aminek a jelentése viszont „hajnal“, azaz utónévként Hajnalka. Hügel Hajnalka tehát tulajdonképpen egy tévedés miatt a nagyanyja latinos nevének rosszul írt formájáa magyar változatát viseli, azaz végül is ugyanúgy hívnák, mint a nagyanyját. Valahol így visszaköszön a Kószívű ember fiai c. Jókai regény ismert végzetes névcsereje az Edmund és az Eugen neveknél, ami egyébként egy valós probléma volt, maham is tapasztaltam ezt anyakönyvekben.

Hügel János és **Hanrich Emma** egyetlen gyermeke volt keresztanyja az anya nővére, **Hanrich Vilma (Vilhelmina)** volt. Látszólag Hajnalka volt az első, aki igazi budapesti volt, mert az atya **Nagyváradról**, az anya **Vácról** származott, legalább is erre látszott utalni a két településnév az „Egyéb

¹ Megismételve a Dankó Rádióban 2018. február 23-án

² A keresztelési anyakönyv széljegyzete szerint a névváltoztatást a magyar kir. belügyminiszter 19604/1943 III/a számon engedélyezte. Nem világos, hogy csak a családnevét változtatta-e meg, vagy maradt Hajnalka, i.e. az sem, hogy Honthy vagy Honthy lett hivatalosan. Az akv.-be „Honthy”-t írtak.

bejegyzések“ rovatban. A későbbiekben azonban látni fogjuk, hogy a gyökerek mégis a magyar fővárosba vezetnek vissza.

Az apa a keresztelési bejegyzés szerint hivatalnok volt, de a fogalkozása többször változott, Honthy életrajza szerint³ nyomdász, betűszedő, az 1892-ben kiállított fogoly-nyilvántartás szerint viszont újságíró.

1892-ben ugyanis egy sajtó útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt kiszabott 50 koronás pénzbüntetés 5 nap elzárásra lett átváltoztatva, amit Hügel Jánosnak le kellett töltenie. Ténylegesen még 1888-ban ítélték el e miatt a bűncselekmény miatt, eredetileg 3 nap szabadságvesztésre és 50 korona pénzbüntetésre, mivel a "Nagyvárad" című újság munkatársaként durván kritizált egy Nagyváradon vendégként fellépett operaénekest, aki egy gúnyos kuplét is előadott az újságírókról.⁴ Teljesen bizonyos, hogy ez a kiszabott 50 korona mellékbüntetés volt az, amit 1892-ben Budapesten elzárásra változtatva végrehajtottak. Talán azért tartott ez olyan sokáig, mert éppen ez alól az eljárás alól akarta elvonni magát, amikor Nagyváradról Budapestre költözött, de igazából ott sem találta meg a helyét Hügel János..

Hajnalka körülbelül 3 éves volt, amikor az apja otthonról egyszerűen elment, hogy aztán soha többé ne is térjen haza. A későbbi sorsára vonatkozóan nem találtam semmi utalást, felesége még sokáig várt a visszatérésére, csak amikor az 1900-as években elköltöztek a Nefejejts

³ Gál György Sándor: Honthy Hanna – Egy diadalmas élet regénye, Budapest, 1973, ISBN 0319001337887 – a továbbiakban, hogyha Honthy életrajzára utalok, ezt a művet értem alatta

⁴ A tárgyalásról tudósítottak egyéb újságok mellett a Pesti Hírlap, 1888. december 16-i számában

utcai lakásukból, akkor adta fel a reményt. Amikor Hügel Hajnalka 1919-ben először ment férjhez, 1919-ben, akkor már az apja neve előtt a „néhai” jelző szerepelt. De hogy ez valós tudomás alapján lett-e beírva, nem tudni.

Hügel János és **Hanrich Emma** házasságkötését nem tudtam megtalálni, de egyébként sem találtam sehol közvetlen utalást arra, hogy kik voltak **Hügel János** szülei. Mivel azonban azt tudni lehetett, hogy **Nagyváradról** származik, ezért utánajártam, hogy ebben a váerosban volt-a **Hügel** család. És találtam!

Hügel János bár **Nagyváradon** született, a **Hügel** nemzetség azonban eredetileg nem ott, hanem Győrött volt honos, sőt, törzsökös. A Hügel név azonban nagy jelentőséggel bírt **Nagyvárad** történetében és kultúrájában, mert **Hügel Ottó** volt az alapító kiadója és egy időben szerkesztője a város első igazán nagyvárosi jellegű napilapjának a „Nagyvárad”-nak, aminek első száma 1870. július 3-án jelent meg. Ez az újság – időnként névváltoztatással – egészen 1944-ig rendszeresen megjelent⁵. Hügel Ottó már 1862-ben is kiadott helyi újságot, a rövid életű „Bihar”-t, majd 1868-ban a „Nagyváradai Napló”-t⁶.

⁵ <http://farkaslaszloblogja.blogspot.hu/p/hugel-otto-anagyvarad-atyja-volt.html>

⁶ Péter I. Zoltán: Irodalmi élet és újságírás Nagyváradon a 19. század utolsó évében: 2/2 - http://epa.oszk.hu/00100/00181/00087/805_2.htm

Egy csomó közvetett bizonyítékot szedtem össze arra, hogy Hügel János ennek a Hügel Ottónak a fia volt.

Először, hogy **Hügel Ottó** családján kívül nem leltem más, Hügel nevet viselő családot Nagyváradon.

Másodszer a foglalkozása: újságíró és a "Nagyvárad" című lap munkatársa, melynek kiadója Ottó volt. Ezenkívül nyomdász és betűszedő (attól tartok, hogy ezt a két fogalmat az életrajz rokon értelmű szóként használja), mely a Hügel családban igen elterjedt szakma volt, mint látni fogjuk, Hügel Ottónak is volt nyomdája Nagyváradon.

Harmadszer: Hügel János fogolytörzskönyvi adatainál az áll, hogy a szülei már nem élnek – valóban, Hügel Ottó 1890-ben meghalt, első felesége még korábban.

Negyedszer: Ottó 1861-ben házasodott⁷ és első felesége haláláig hat gyermekük született. Felesége, **Jánky Antónia** gyászjelentéséből meg is tudjuk, hogyan hívták ezeket a gyermekeket: **Irma, Erzsébet, János, Ödön, Emil és Anna**.

⁷ <http://www.reggeliujsag.ro/hugel-otto-a-nagyvarad-atyja/>

Ugyanezeket a neveket találjuk Hügel Ottó gyászjelentésén is, kiegészülve a második házasságból származó gyermekei nevével. Ez 1890-ben volt, tehát a János nevű gyermek ekkor még élt.

Ennyi közvetett bizonyíték mellett nem sokat segített volna, ha Hügel János keresztelési anyakönyvi bejegyzését is meg tudtam volna nézni, hacsak nincs az utólagos bejegyzések között a házasság ténye megemlítve. Számomra ennyi elég, és nagyon meglepne, ha Hügel Ottó mégsem Honthy Hanna nagyapja lett volna.

Hügel Ottó könyvkereskedő is volt, tagja az Osztrák Könyvkereskedők Egyesületének.

Hügel Ottó 1834. július 24-én született Győrben, a Belvárosi Plébánián az **Otto Antonius Joannes Nepomuc** nevekre keresztelték. Szülei **Johann Nepomuk Hügel** és felesége **Anna**, született **Bollender** voltak. A keresztelési bejegyzés szerint Ottó atyja aranyműves volt, de amikor 1871-ben Nagyváradon meghalt, a Cs. és Kir. Duna-gőzhajózási Társaság ügynöke volt.

Anna Bollender azonban Pestről származott, 1805. április 3-án keresztelték a belvárosi Nagyboldogasszony plébániatemplomban, **Johann Bollender** és **Anna Vischetzky** lánya volt. Az apáról tudni lehet, hogy, 1804-ben vásárolta meg a polgárjogot, a lotharingiai **Forbach-ból** származik foglalkozása szabó volt⁸. Korán meghalt, mert 1812-ben az özvegyének már új férje volt, **Matthäus Bondil**, ebből a házasságból még sok gyermek származott. Egyik leányuk, **Maria** 1848-ban **Pesten** feleségül ment az **Altona**-ban született, ágostai hittvallású evangélikus könyvkereskedőhöz, az azelőtt Brüsszelben lakó **Johann Georg Vogler**-hez. A házassági tanúk **Vischetzky József**, kereskedő, bizonyára a menyasszony valamilyen rokona, testvére, nagybátyja vagy unokatestvére, valamint **Eötvös Ferenc** úr, királyi tanácsos voltak. Ez a házasságkötés egy mellékes dolog lenne a történetünkben, nem is kéne megemlíteni, ha nem lenne jelentősége. Vogler könyvkereskedő volt, mint **Hügel Ottó**, aki az első felesége halála után újra házasodván, **Eugenia (Anna Ernestina – 1856. április 18. Bécs) Voglert, Maria Bondiltól** születetett lányát vette el. Tehát elsőfokú unokatestvérét, még ha csak felerészben is!

⁸ Budapest Főváros Levéltára, Buda és Pest polgárai 1686-1848, forrás: Hungaricana

Arra, hogy mindez nem tévedés részemről (a házasságkötés helyét ugyanis nem találtam meg) utal az, hogy **Johann Bollender** particéduláján fel vannak sorolva a gyászoló hozzátartozók, mások mellett **Hügel Ottó** mint „unokafivér“, **Hügel Eugénia szül. Vogler** mint unokanővér, **Vogler Mária**, született **Bondil** mint nővér. A magyar nyelvű papír csak összezavar, de a német változaton Ottó mint „Neffe“, Eugénia mint „Nichte“ szerepel, és ez felel meg a valóságnak (*a német gyászjelentést ld. az újság német változatában*).

Alólirottak a maguk, valamint számos rokonák nevében, mélyen elszomorodott szívvel jelentik felejtethetetlen, szeretett férje, illetve nagybátyjuk, testvér és sógor

BOLLENDER JÁNOS urnak

Budapest fővárosi törv. hat. tisz. tag és háztulajdonosnak.

f. évi április hó 14-én, clete 76-ik és boldog házasságának 46-ik évében, hosszabb szenvedés után, végelgyengülésben történt gyászos elhunytát.

A boldogult hált tetemét f. évi ápril hó 15-én d. u. 6 óraker, fognak a gyász-háznál: VI. királyuteza 97. szám, a róm-kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a kerepesint melletti temetőben a családi sírboltban örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szt-mise-áldozat f. hó 17-én, esütörtökön délelőtt 10 óraker, fog a VI. ker., Terézvárosi templomban az egyk Urának bemutatattani.

Budapest, 1884. évi április hó 14-én.

Béke hamvaira!

Bollender Jánosné szül. Heisz Anna

neje.

Hügel Ottó
Dr. Vogler Eajos
unokafivérek.

Hügel Eugenia szül. Vogler
unokanővere.

Hügel Irma, Erzsébet, János, Ödön, Emil es Anna
dédunoka-testvérek.

Vogler Mária
szül. **Bondil**
nővére.

Vogler Károly
sógora.

Ímígyen tehát Honthy Hannának voltak fővárosi gyökerei, ahol aztán ő maga is a világra jött. Véletlen? Akárhogy is, rokonságuk még akkor is volt Budapesten, Hügel amikor Hügel János odaköltözött.

Ilyen körülmények között az egy rejtély, miért kellett a Hügel családnak, miután János elhagyta őket, oly nélkülözve élniük Budapesten. Hajnalka apja révén nem csak a nagyapjának, Ottónak volt egyik örököse, hanem miután **Johann Bollender** és felesége **Anna** sz. **Heiß** gyermekek nélkül haláloztak el, nekik is. Tudott egyáltalán a rokonság Hügel János házasságkötéséről?

De térjünk vissza a győri **Hügel** családhoz! Ottó apja, **Johann Nepomuk (Franz Xaver)** 1805. március 2-án lett Győrben megkeresztelve. Szülei **Franz Xaver Hügel** és **Clara** szül. **Scheid** voltak, a keresztanyja pedig **Esterházy János gróf** özvegye, szül. **Elisabeth Hügel**. Gróf Esterházy 1804. augusztusában hunyt el mindössze 46 évesen, de a halála előtt, januárban még személyesen járt el házassági tanúként **Franz Xaver Hügel** és **Klara** kézfogóján. Neje, **Elisabeth Hügel** vélhetően **Franz Xaver** egy nővére lehetett. A feltételezett két testvér keresztelési adatait nem találtam meg, de a kiszámolt születési éveik nagyon közel állnak egymáshoz: **Franz Xaver** 1804-ben 29 esztendő, azaz 1775-ös évjárat, **Elisabeth** 1846-ban 83 éves korában halt meg, tehát 1763. körül született. Honthy Hanna tehát, aki később elegáns, nemes hölgyeket játszott az operettekben, távoli sógorságban állott Magyarország egyik leggazdagabb főnemesi családjával.

Franz és **Klara** egy másik fia, **Hügel Ede (Eduard, Győr, 1816 - Bécs, 1887)**, akárcsak unokaöccse, **Ottó**, egy újság kiadója ("Konstitutionelle Vorstadt-Zeitung") és könyvkereskedő volt⁹, und és mint ilyen, Bécsben, ahol élt, igen elismert személyiség lett. Sajtó, könyvek és nyomdászat, ezek feltűnően nagy szerepet játszottak a Hügel nemzetség életében. **Franz Xaver** és **Elisabeth (Esterházyiné)** egy harmadik testvére, **Johann**, aki **Sárváron** volt kereskedő, **Katharina Candidoval** fennálló házasságában nemzette, **Magdolna** nevű leányát, akit **Sauerwein Viktor**, betűszedő és későbbi győri nyomdatulajdonos vett feleségül¹⁰.

⁹ Nachruf im Oesterreichischen Buchhändler-Correspondenz vom 17.12.1887

¹⁰ . GROTHE András: Kísérlet néhány magyarországi ötvösjegy feloldására; In: Művészettörténeti Értesítő 1991/1-2. - 68. oldal – Forrás: Arcanum

Bár nem tudtam ráakadni a három említett testvér születésére, tény, hogy a **Hügel** név **Győr** szabad királyi városban igen gyakori, egészen a XVIII. századig visszanyúlóan, bárha számtalan, néhe teljesen megtévesztő névváltozattal is, mint **Högl, Hügl, Hiegl, Hegl, sőt „g“** helyett **„d“**-vel írva. A lényeg az, hogy a **Hügel** egy hamisítatlan Magyarországi német család volt.

Franz Xaver Hügel neje, **Klara Schneid** sem egy egyszerű család sarja volt. A szent keresztségben a **Marianna Clara Bibiana** neveket kapta, apja volt a városi bíró – mai fogalommal főpolgármesternek mondanám – **Győr** szabad királyi városban 1800-tól 1808-ig¹¹. A városi bíró a városi tanács elnöke volt, míg a polgármester – mert ez a tisztség is létezett – viszont a helyettes elnöke. A városi bíró évi 200 forint tiszteletdíjban részesült. Egy **Johann Schneid** már 1771-ben is városi bíró volt, **Franz Xaver** 1790-ben már szenátor volt a városi tanácsban, hadiadóbeszedő és 1796-ben országgyűlési követ¹². Ennek megfelelően választott magának asszonyt is: **Raikovits Anna** a provisor, azaz élelmezőbiztos, leánya volt, az apa neve azonban nem volt felderíthető. Talán azzal a **von Raikovits** gazdasági tanácsossal azonos akiről a Wiener Zeitung 1815. június 10-i számában megemlítik, hogy Kőszegre utazott.

Ennyit **Honthy Hanna** apai gái őseiről, akiről nyugodtan megállapíthatjuk, hogy jómódú polgári családok tagjai voltak.

Ennek ellenére a kis Hajnalka anyjával és anyai nagyanyjával igen szegényes körülmények között élt egy bérlakásban Budapest VIII. kerületében (**Józsefváros**), a Nefelejts u. 8. szám alatt. Az életrajzból kiderül, hogy a hölgyek egykor jobb napokat is megéltek, nyilvánvalóan nem tudtak mit kezdeni a váratlanul jött szegénységgel. Olyan kézi munkát végeztek, amire képesek voltak, a nagymama pl. egy távoli rokon (vajon ki lehetett ez?) textiltereskedése számára lepedőket szegett, hogy kegyelemkenyérhez jusson. Ezenkívül elhunyt férje után kapott egy kis nyugdíjat, ami igen gyér lehetett, mert Hajnalka gyerekként, egy opera első

¹¹ Dr. Kreuzs Krizosztom: Győr megye és város egyetemes leírása (Budapest, 1874) – Forrás: Arcanum

¹² Baracskai András: Győr város országgyűlési képviselői. In: Arrabona 45/2. – A Győr-Moson-Sopron megyei múzeumok közleményei

quadrille-jában táncolhatott, 25 koronát keresett, amely magasabb összeg volt, mint a nagymama nyugdíja.

Kik voltak ezek a lecsúszott hölgyek? Hajnalka keresztelési bejegyzéséből megtudjuk, hogy anyja, **Hanrich Emma váci** születésű. De mikor is született? A Pesti Hírlap 1931 szeptemberi száma (53. évf. 197-221. szám)¹³ arról ad hírt, hogy a már akkor nagyon híres Honthy édesanyja 59 éves korában meghalt. Ezt az állami halotti anyakönyv segítségével ellenőrizni tudtam¹⁴. Szülei **Johann Hanrich** és **Aranka Thomka** voltak. Tehát 1872-ben kellett születnie. És valóban, **Vác-Alsóváros** anyakönyvében megtaláltam **Emma Amália** születését, aki **Thomka Vilma Aranka** törvénytelen lánya volt. Szerencsére igen precíz széljegyzet szerepel az anyakönyvben arról, hogy a gyermek **Johann Hanrich**, nyugalmazott századossal történt házasságkötéssel 1876. szeptember 19-én törvényesítve lett. Tehát csak négy évvel később! A házaspárnak még egy fiát találtam meg, őt a **terézvárosi** templomban keresztelték 1876. január 8-án. E fiú azonban meghalt 1877-ben. Valamikor egy **Vilma** nevű lánynak is születnie kellett, ő volt Hügel Hajnalka későbbi keresztanyja. Az első nyomok egyike, melyet még a kutatásaim elején találtam, Hajnalka nagyapjának gyászjelentése volt.

E német nyelven megfogalmazott lapon a neve **Johann Nep.(omuk) von Hanrich**-ként szerepel, nyugalmazott császári és királyi százados és a Kassa-Odenberger Vasúti Igazgatóság tisztviselője. Amikor 1879. december 24-én elhunyt, két kiskorú gyermeket, Emmát és Vilmát, hagyott hátra.

Az Oesterreichischer Soldatenfreund (Osztrák Katonabarát) folyóirat 1867 december 25-ei számában a személyi hírek rovatban az áll, hogy **Johann von Hanrich-ot**, a 12. tábori vadászászlóalj századosát félrokkantként nyugállományba helyezték. Honthy Hanna életrajza szerint a nagymama sokat mesélt a nagypapa az 1848-1849 szabadságharc során véghezvitt hőstetteiről, mennyi kitüntetést kapott a leghíresebb magyar tábornokoktól, Damjanichtól, Görgeytől és Pöltenbergtől, de ezek a történetek még a kis Hajnalkának is ellentmondásosak voltak. Valóban „von” volt, ha ez jelent meg a hivatalos lapban is. De mi az igazság erről a katonatisztról?

¹³ Forrás: Arcanum

¹⁴ Forrás: FamilySearch

Aurora (Aranyka) von Hanrich geb. Thomka von Thomkaház gibt in ihrem und im Namen ihrer unmündigen Kinder Emma und Wilhelmine, sowie sämtlicher Verwandten mit gebrochenem Herzen die höchst betäubende Nachricht von dem Absterben ihres innigstgeliebten Gatten, beziehungsweise Vaters, Herrn

89 **JOH. NEP. von HANRICH**

pensionirter k. k. Hauptmann und Beamter der Kaschau-Oderberger Eisenbahn-Direction,

welcher am 24. Dezember um 7 Uhr Abends, nach 3-monatlichem schweren Leiden, im 51. Jahre seines Lebens selig im Herrn entschlafen ist.

Die irdische Hülle des theueren Verbliebenen wird am 27. d. M. 3 Uhr Nachmittags (Rákos-Grabengasse Nr. 28), nach röm.-kath. Ritus eingesegnet und am Kerepescher Friedhofe zur ewigen Ruhe beigesetzt.

Budapest, am 26. Dezember 1879.

Friede seiner Asche !

89
Entreprise de pompes funèbres (vormals „Concordia“, Carlsplatz 1.)

Druck v. M. Burian, Budapest

Johann Nepomuk von Hanrich, Honthy Hanna nagyapja gyászjelentése

Viszonylag kevés hírt találtam Hanrich századosról, ha azonban jól gondolom, hogy a név **Heinrich** is lehetett, annál többet. A Politikai Ujdonságok című folyóirat 1857. július 1-jei 26. számában¹⁵ egy beszámolót olvashatunk a kitüntetettekről. Eszerint **Johann Heinrich** százados a Vaskorona-rend 3. osztályát kapta meg. 1884-ig a Habsburg Monarchia alattvalóinak a Vaskorona-rend 3. osztálya az örökletes lovagi címmel járt. A viselői a nevükhöz a „Ritter von“ toldalékot kapták.¹⁶ Ez oka lehetett annak, hogy miért hívták Johann von Hanrich-nak. A „Neues Fremdes Blatt“ (Új Idegen Lap) 1865. június 7-ei¹⁷ száma felsorolja, hogy kik jelentkeztek audienciára Pest-Budáról, többek között Johann Nep. Ritter von Heinrich is. De egyáltalán nem bizonyos, hogy ez a férfi azonos a mi Johann von Hanrichunkkal.

Emlékezzünk csak Johann von Hanrich halálozási dátumára! 1881. július 14-én Budapesten születik egy gyerek, aki július 20-án a keresztségben a **Margit** nevet kapta. A szülők **Johann Nep. Hanrich**, nyugalmazott százados és **Thomka Vilma** voltak. Micsoda véletlen, gondoltam. Még egy férfi, akit ugyanúgy hívnak, ráadásul nyugalmazott százados, és a feleséget szintén Thomkának hívják (akkor még nem ismertem azokat a forrásokat, amiből kiderült, hogy Hajnalka nagyanyjának nemcsak Aranka volt a keresztnéve). Zavarba ejtő! Még inkább zavarba jöttem, amikor megtaláltam Margit házasságkötését 1903-ból¹⁸: lakik Nefelejts utca 6. szám alatt. Tehát a Hügel család közvetlen közelében. Lehet ennyi véletlen? Amikor megtudtam, hogy Hajnalka nagyanyja **Thomka Vilma Aranka** volt, derengett már valami. Utána találtam még egy törvénytelen gyereket 1883-ban, akinek az anyját **Thomka Vilmának** hívták és özvegy volt. Ekkor egy tiszt volt az apa, **Oehm Hugó** százados, a gyermek a **Hugó Vilmos** nevet kapta a szent keresztségben. Ő is felnőtt, és 1912-ben házasságot kötött *Budapest-Terézvárosban*¹⁹ **Thomka Hugó Vilmosként**, széljegyzetben megjegyezték, hogy a mindennapi életben **Oehm-ként** ismert.

¹⁵ Forrás: Arcanum

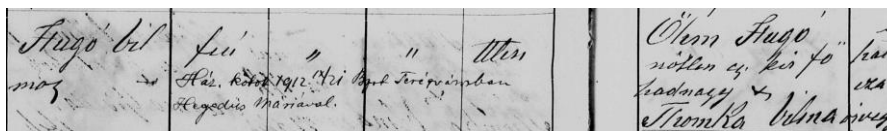
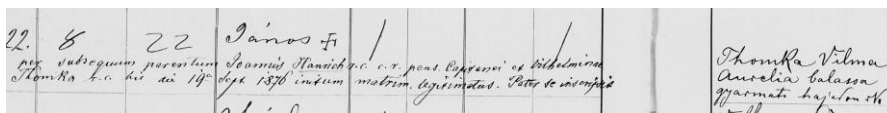
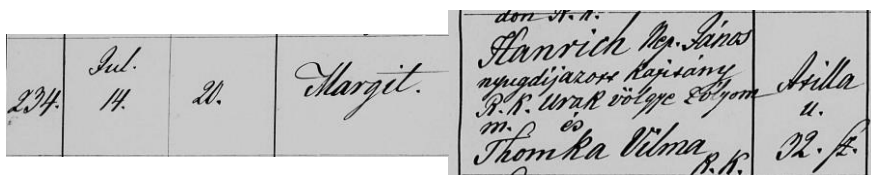
¹⁶ [https://de.wikipedia.org/wiki/Orden_der_Eisernen_Krone_\(Österreich\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Orden_der_Eisernen_Krone_(Österreich))

¹⁷ ANNO Austria

¹⁸ MACSE adatbázis

¹⁹ MACSE adatbázis

Mindezt csak azzal tudom megmagyarázni, hogy **Thomka Vilma Arankának** nemigen volt szerencséje a férfiakkal, különösen a katonatisztekkel. Csak a két gyerek után vette feleségül von Hanrich százados, majd, a vele való rövid házasság és annak halála után megpróbált apár keresni a gyerekeinek, de sikertelenül, csak újabb gyerekeket nemzettek neki. Margit apja sem az elhunyt férj szelleme lehetett, hanem valaki olyan, aki az apaságot nem akarta elismerni. Nem véletlen, hogy a gyereket **Budapest-Tabánban** keresztelték, tehát a főváros budai részében. Ott nem tudták ellenőrizni, hogy a keresztelőre vitt leány nem törvényes, és a megnevezett apa már másfél évvel azelőtt a temetőben nyugszik. Hol éltek ezek a gyerekek, akik mindössze 10 és 12 évvel voltak idősebbek unokahuguknál Hajnalkánál? Hogyhogy nem említik meg őket Honthy életrajzában? Hajnalka csupán 10 éves volt, amikor a szomszéd házban lakó nagynénje, Margit megházasodott. Mindent eltitkoltak előle?

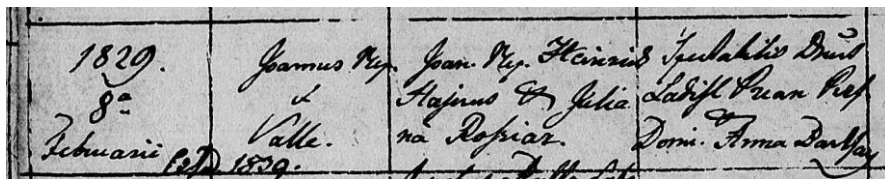

Fentről lefelé: Hanrich Margit, ifj. Hanrich János és Thomka (Öhm) Hugó Vilmos keresztelési bejegyzései

A csecsemőként elhunyt **János** és a **Margit, Thomka Vilma Aranka** fia és lánya keresztelési bejegyzései igen fontos források voltak. Először is, mert **János** kereszteléséből kiderült, hogy az anyja **Balassagyarmatról** származott, másodsor, mert **Margit** keresztelésénél az áll, hogy az apa „**Urak Völgyéből**“, **Zólyom** vármegyéből származik. A házasságkötést,

amely tövényesítette **Hanrich Emmát** és **ifj. Hanrich Jánost**, nem tudtam megnézni, mert a **Terézvárosi** anyakönyvek ezen időszakát a mormonok még nem digitalizálták. Szerencsémre segített egy hölgy, Nagy Viola, aki az AKuFF Facebook csoportjának a tagja és lefotózta nekem ezt a bejegyzést (köszönet érte!). **Hügel Hajnalka** nagyszülei tehát 1876. szeptember 19-én házasodtak össze, a vőlegény, **Johann Nep. Hanrich**, nyugalmazott százados a **Zólyom** vármegyei „**Urak Völgyéből**” származott és 47 éves volt, a menyasszony, **Thomka Vilma** származási helye **Balassagyarmat**, ő 29 éves volt. A szülők neve, sőt a pontos születési dátumok is fel vannak tüntetve. Tehát itt van az egyezés a fenti gyerekek keresztelési bejegyzésével!

Az Urak Völgye **Úrvölgy** településsel azonos, németül **Herregrund**, szlovákul korábban **Pánská Dolina**, ma **Špania Dolina**. Az Alacsony Tátra és a Magas Fátra között elhelyezkedő völgyben évezredek óta bányásznak ezüstöt és rezet. A 15. században a Thurzo-Fugger Bányatársaság tulajdonába került, az úrvölgyi rézedények híresek voltak. A bányászatot jórészt **besztercebányai** német családok végezték, akik már 1242-ben **Zólyom** vármegyében voltak.

Johann Nep. Heinrich keresztelése az úrvölgyi kath. anyakönyvben

Johann Nep. von Hanrich egy **Johann Nepomuk Heinrich** nevű bányász és **Juliana** szül. **Rossiar** fia, akit 1829. február 8-án kereszteltek a Krisztus Színeváltozása plébániatemplomban. A családnév egyértelműen **Heinrich**, és őshonos a név mind **Úrvölgyben**, mind pedig **Besztercebányán**. Tehát nem mentem messzire, amikor a századosunkat Johann Nepomuk Ritter von Heinrich-hal azonosítottam be, bár az azonosság bizonytalan.

Thomkaházi és **Folkusfalvi** előnevű **Thomka** család IV. Béla királytól kapta a nemesi címét 1249-ben, az első ő **Tamás** volt (még

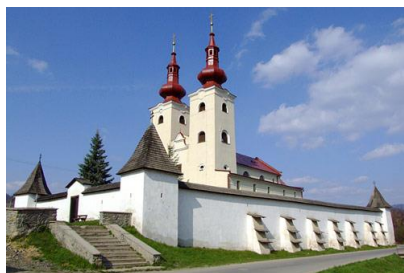
családnév nélkül), az ő nevét viselték a leszármazottak²⁰. **Hügel Hajnalka** nagyanyját 1846. december 1-jén keresztelték (született november 30-án) **Balassagyarmaton** és a keresztségben a **Vilma Aurelia** nevet kapta (semmi esetre sem **Aurora**, valójában **Aranka**), a szülők: **Thomka Lajos**, nemes, nyugalmazott császári és királyi főhadnagy és **Kalmár Ida**. Innen van tehát a vonzalom a katonatisztekhez, hasonló női sorsokat ábrázoltam a „Möblang-Saga”-című írásomban is²¹.

Thomkaházi Thomka Lajos és **Kalmár Ida** 1844. augusztus 11-én házasodtak **Balassagyarmaton**. Már akkor is egy huszárezred nyugalmazott tisztje volt. A „Neue Militärische Zeitschrift” (Új Katonai Újság) 1843/8. számában²² közlik a nyugdíjazását, továbbá megtudhatjuk, hogy a Szász-Koburg huszárezredben szolgált. Minden bizonnyal a 8. számú huszárezredről van szó, melynek tulajdonosa 1828-tól az altábornagy és a lovasság tábornoka, Ferdinánd, Szász-Coburg-Gotha hercege volt²³. A szabadságharcban reaktiválta magát és honvéd főhadnagyként szolgált június 11-július 21. között²⁴. Ő is lehetett tehát a „nagyapa”, akiről nagyanyja oly sokat mesélt, de alig hihető, hogy negyven nap szolgálat alatt akár egyetlen kitüntetésre is rászolgálhatott. **Thomka Lajos** 1808-ban született **Divényben** (ma **Divín**, Szlovákia) – mennyire érdekes, mindössze csak 60 km-re **Úrvölgytől!** – **Thomka Sámuel** és **Saur Viktória** gyermekeként, a család evangélikus volt, de az anya **Saur Viktória** katolikus – és ismét egy német személy a családfában. Mivel **Lajos** katolikus nőt vett el feleségül, a lányok katolikusok lettek, a fiúk azonban evangélikusok.

Jobbra: Divényi templom

Forrás:

<http://tarjanikepek.hu/author/galagonya/>

²⁰ Kempelen Béla: Magyar nemes családok

²¹ AKuFF Hírmondó 31. szám, 2015. november 7.

²² Forrás: ANNO Austria

²³ <http://www.kuk-wehrmacht.de>

²⁴ Dr. Bona Gábor: Hadnagyok és főhadnagyok az 1848/49. évi szabadságharcban – Heraldika Kiadó, Budapest 1988 ISBN 963-85645-6-3-Ö

A Thomka család címere

A Tomka kuria, Fokuszálván

25

Kalmár Ida is nemesi családból származott, 1826-ban született **Balassagyarmaton**, apja, **Kalmár István**, ismert könyvgyűjtő, az anya viszont német származású, **Theresia Heltenberg(er)** (szül.: 1800 **Balassagyarmat**), **Georg Heltenberg** és **Anna Krutzler** lánya. E házaspár származásáról nem sikerült egyebet kiderítenem.

A **Kalmár** nemzetség ugyancsak luteránus volt, sőt István apja, **Kalmár Dániel** lelkész volt **Bánkon**. Egy családfából ismerjük a szüleit, **Kalmár Dánielt** és kanisai **Váczy Katalint**, valamint az apja szüleit **Kalmár Lukácsot** és **Neymann Euphrosinát** (azaz **Fruzinát**).

Német ősök tehát mindenütt vannak. A nemzetség első ismert képviselőjének, **Kalmár Boldizsárnak** Rudolf császár és király adott nemesi címet a „**Jászberényi**” előnévvel²⁶.

Ez tehát az operettek örökifjú nagyasszonyának származása, aki ugyan a legszegényebb körülmények közül, de a képzett, tehetséges és előkelő német és magyar ősök génjeinek köszönhetően, bár ennek tudatában nem lévén, felküzdötte magát.

Honthy Hanna 40 éve, 1978. december 30-án hunyt el, Budapesten.

²⁵ A Tomka-kúria képének forrása: Tomka Emil: Vérünkben van <http://tomkaemil.tk/index.php/olvasnivalo/konyv/verunkben-van-i/13-3-fejezet>

²⁶ Kalmár István őseiről: Kempelen Béla: Magyar nemes családok

Egyéb forrásaim, melyek a lábjegyzetekben nincsenek részletesen feltüntetve:

- FamilySearch: Úrvölgy, Budapest-Terézváros, Budapest-Józsefváros, Budapest-Tabán, Budapest-Belváros, Budapest-Felsőviziváros, Sárvár anyakönyvei
- Váci Érseki Levéltár e-kutatás honlapja: Balassagyarmat és Vác-Alsóváros anyakönyvei
- Győri Érseki Levéltár e-kutatás honlapja: Győr-Belváros, Győr-Révfülu anyakönyvei
- Matricula-online - ICARUS: Bécs – Nepomuki Szent János plébánia anyakönyvei
- Genteam.at - Felix Gundacker professzor honlapja
- Arcanum Adatbázis (adtplus.arcanum.hu): Magyarországi folyóiratok
- ANNO, sz Osztrák Nemzeti Könyvtár virtuális folyóiratolvasó terme (<http://www.anno.onb.ac.at>) – osztrák folyóiratok
- MACSE adatbázis (Magyar Családtörténet-kutató Egyesület) - a FamilySearch digitalizált állami anyakönyvei
- Az OSZK gyászjelentés gyűjteménye <https://dspace.oszk.hu/>

Honthy Hanna családfája az alábbi helyen online megtekinthető:

*Az újságba a fordításokat készítették:
Pencz-Amrein Ilona, Pencz Kornél,
Vörös Inge, Dr. Sramó András PhD*

Német nyelvű lektorálás: Gisela Klocker

Elisch Jánosné Draxler Erzsébet

Egy solymári családtörténet

Solymári matróz Sanghaiban

A régi fényképek gyűjtése során az egyik kép hátulján egy érdekes szöveget olvastam:

Gernedl Ferenc
matróz Sanghajban 1903.

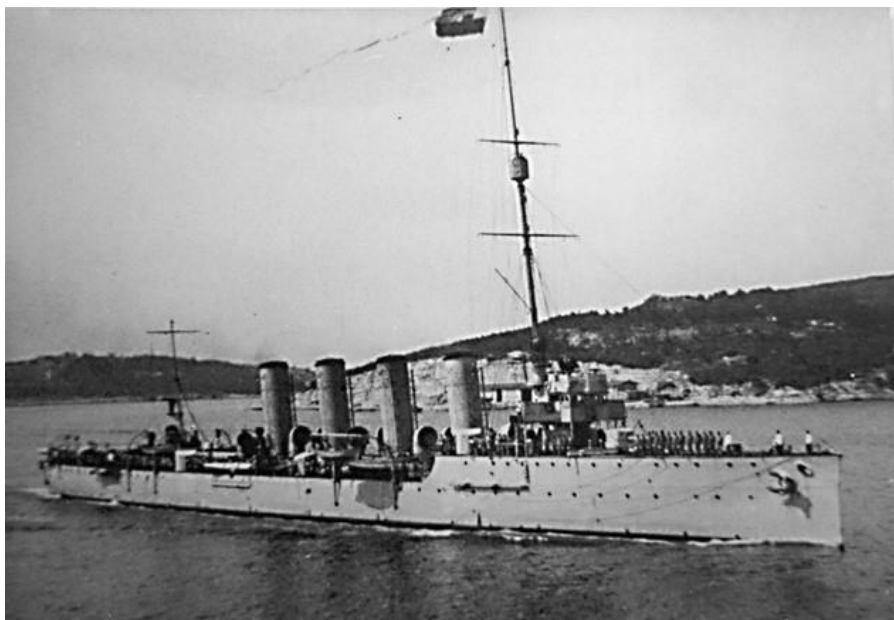
A képet unokájától kaptam, **Gárdai Ferenc**től, aki 90 éves és jó egészségnak örvend, ő mesélt arról hogyan került ilyen messzire a nagypapája.

A nagypapa **Gernedl Ferenc** 1879-ben született **Óbudán**. Egy fűszerüzlet biztosította a család megélhetését. A Bécsi út elején laktak, a házuk még ma is áll. Kitanulta a szerkovács mesterséget, ami azt jelentette, hogy vasból, acélból különféle eszközöket, szerszámokat, gépeket készítettek, sőt azok szerelését is tudniuk kellett.

Mikor elérte a katonaköteles kort, behívták a Monarchia hadseregébe, és három évi katonáskodás után leszerelt, haza jött. Az óbudai piacon megismerkedett egy solymári lánnyal, **Herold Rozáliával** és 1903. szeptember 12-én a búcsú szombatján megházasodtak, **Solymáron** a Herold szülőknél laktak. Mivel Ferenc nem tudott a szakmájában elhelyezkedni, elment **Fiumébe**, és elszegődött hajógépésznek, egy olasz kereskedelmi hajóra, amely egzotikus fűszereket szállított a távol keletről Európába. Amikor a hajó megérkezett egy-egy hosszú útról, a kikötőben kirakodtak, és pár hét szabadságot kaptak, hogy hazautazhassanak. Ez idő alatt a kikötői munkások átnézték a hajót, és a szükséges javításokat elvégezték. Ha csak pár nap volt az indulásig, akkor a hajótársaság Lago di Garda-i üdülőjében pihenhetek a matrózok. Sok országba elkerültek, többek között **Borneó** szigetére, ahol több hónapig is tartózkodtak, vagy **Sanghajba**, ahol a fénykép készült. Ezeken a hajókon a legénység különböző nemzetiségű volt, így egymás nyelvét gyorsan megtanulták. Több évi távollét után a honvágy egyre jobban gyötörte, ezért elhatározta, hogy hazajön családjához. Ferenc eleinte a helyi gazdáknál vállalt alkalmi munkát. Egyszer egy fuvar búzát kellett vinnie az Ürgemalomba, és ott, amíg a molnár örölte a búzát, addig ő érdeklődve nézte a malom szerkezetét. Láttá ezt a molnár és kérdezte, hogy volna-e kedve nála dolgozni. Rögtön igent mondott és így lett segédmolnár Balogh **Ferenc** molnármesternél.

Gernedl Ferenc és **Rozália** házasságából öt gyermek született, de csak egy az 1906-ban született **Ferenc** maradt meg, a többi csecsemőkorban elhunyt. Éltek csendes békességben, mígnem elkezdődött az első világháború, ekkor Ferencet hajógépészi végzettsége miatt behívták a Novara hajóra, ami a Monarchia haditengerészetének gyorscirkálója, valamint **Horthy Miklós** zászlós hajója volt. Közben kiéleződött a politikai helyzet a Monarchia és Olaszország között, és ezért **Gernedl Ferencnek** menni kellett a Novaráról, mert nem tartották megbízhatónak az olasz hajón

eltöltött szolgálata miatt. Szerencséje volt, mert így már nem kellett részt vennie az otrantói csatában, hazajöhetett a családjához.

A Novara gyorscirkáló

Ez idő alatt felesége **Herold Rozália Wasser János** kocsmájának konyháján dolgozott, és nevelte Ferenc fiukat.

Gernedl Ferenc folytatta a munkát az Ürgemalomban, fia, **Ferenc** is gyakran megfordult a malomban, és egyszer csak kiderült, hogy miért jár oda olyan gyakran, ugyan is a molnármester lányával egymásba szerettek. 1923-ban az ifjú **Gernedl Ferenc** asztalos mester összeházasodott **Balogh Margittal**, aki 1895-ben született a nagy korkülönbség ellenére példás családi életet éltek. Két gyermekük született **Mária** 1924-ben, és **Ferenc** 1926-ban.

Az Üрге-Malom története:

Balogh **Ferenc** molnár mester 1851-ben született *Vácrátóton*, felesége **Rendek Mária** 1858-ban *Nőtincsen* született. Nógrád megye több helységében is laktak, idővel 9 gyermekük született. **Balogh Ferencnek** volt egy malomhajója, amit minden évben tavasszal *felvontattak*

Komáromba, hogy mire eljön az aratás ideje, addigra őrlésre készen álljon a malom. A tél beállta előtt viszont be kellett vonatni egy fagymentes kikötőbe vagy a partra. A monarchia hadseregének ellátása miatt sokszor voltak rekvirálások (élelmiszer-beszolgáltatás), és ilyenkor az első, akit felkerestek, az a molnár volt, tőle vitték el a lisztet. Ezért kerestek egy olyan helyet, ahol kevésbé lennének szem előtt. Így kerültek 1900 körül **Solymárra**, itt találtak egy alkalmas területet a malom számára a háziréti patak partján. Ide egy három méteres gátat építettek, majd felépítették a malom épületét. Ebben voltak az őrlőkövek és az azt meghajtó gépek, ezeket pedig az épületen kívül lévő fából készült óriási kerék hajtott meg, amit a víz ereje forgatott. Ahogy beindult az őrlés, házat is tudtak a malom mellé építeni a család számára. A jó molnárhoz messzebről is eljöttek az emberek öröltetni. Egy molnárnak mindenhez kellett érteni, ami a malommal kapcsolatos: a kő csiszolásától kezdve (ettől függött a liszt minősége) a fából és vasból készült alkatrészek karbantartásáig minden az ő feladata volt. Ezért örült Balogh Ferenc molnármester, amikor elkerült hozzá **Gernedl Ferenc**, aki a gépekhez és azok megjavításához is jól értett, és a zsákok cipelésében is segítségére volt, hiszen mire a gabonából liszt lett többször is meg kellett fogni a nehéz zsákokat. **Balogh Ferenc** 1914-ben, felesége pedig 1918-ban hunyt el Solymáron, és itt is lettek eltemetve. A malom üzemelését fiai **Rafael** és **Gyula** vitték tovább. **Rafael** 1925-ben áttelepítette a malmot **Borosjenőre**, mert oda nősült. **Gyula Vörösvárra** nősült. **Margit** pedig itt maradt **Solymáron**, hiszen akkor már ifj. **Gernedl Ferenc** felesége volt. Két gyermekük született **Mária** 1924-ben és **Ferenc** 1926-ban.

Gárdai (Gernedl) Ferenc (1926) aki elmesélte családja történetét **Solymáron** járt az általános iskolába. Az öt osztály elvégzése után átment **Vörösvárra** polgári iskolába, ahol négy évig tanult. A tanulás mellett újság kihordást vállalt hétköznapiokon, vasárnap pedig életbiztosítási ügynökként keresett pénzt, amit hazaadott a szüleinek. Az iskola elvégzése után a solymári Postánál (Szabadság utcában volt akkor) kezdett, mint postatiszti alkalmazott, és telefonkezelő. Ekkor már tartott a II. világháború és **Ferenc** azt találta ki, hogy azok, akiknek járt valamilyen képes újság, szólta, hogy ha kiolvasták, adják vissza neki, mert ő azokat elküldi postán a solymári katonáknak, akik a fronton harcolnak, ezzel szerezve egy kis örömet nekik. 1944 március 9. magyarosította a nevét „**Gárdai**“-ra. 1944 dec. 10.-én ő is megkapta a behívót a IX. Határvédelem hadosztályhoz. **Vörösvártól Sopronszilig** gyalogoltak az újoncok, majd **Pozsony** mellett

Nagyfödemesnél három hónapos kiképzést kaptak. Hogy ezek az alig 18 éves fiúk nem kerültek a frontra, azt a parancsnokuknak Loskay vezérőrnagynak köszönhetik. Tovább indították őket nyugat felé, és 1945 májusában *München* mellett az Amerikai hadsereg fogolytáborába kerültek. A helyi parasztnál dolgozhattak, így egy kicsit jobb ellátáshoz jutottak.

1946. április 20. jöhettek haza. **Ferenc** mikor *Solymárra* ért már a kitelepítés javában folyt, alig tudott bejönni, mert körül volt zárva a falu katonákkal. Szerencsére családjuk nem volt a kitelepítettek listáján. **Ferenc** munkába állt egy autószerelő műhelyben, és kitanulta az autószerelő és a kocsinyerges szakmát, ami az autókon lévő kárpitos munkát jelentette. Már régebben is vonzódott a gépek és autók iránt (nagyapától örökölhette) ezért elhelyezkedett a MÁVAUT-hoz ahol motorszerelő lett. Itt megszerezte a mozdonyvezetői végzettséget, majd a hegesztői képesítést is megkapta. 1950-ben megnősült **Solti (Strack) Rozinát** vette feleségül 2 lányuk született **Róza** és **Margit**. 1955-ben a Pilisvörösvári Ásványbányában kezdett dolgozni, mint autószerelő, mozdonyvezető, és javító, kompresszor kezelő, és javító, hegesztő szakmákban. Közben a nehézgépezői vizsgát is letette. Szóval, ami gépek meghibásodásával volt összefüggésben azzal mindig **Gárdai Ferenc**hez lehetett fordulni, akár hétköznap akár vasárnap, ő mindig ment és tette a dolgát. Innen ment nyugdíjba 1986-ban. Szakmai tudását, szorgalmát, becsületes és megbízható munkáját számtalan oklevéllel többek között a Bányászati érdemérem bronz, ezüst, és arany fokozatával ismerték el.

Szellemi frissességét a keresztretjvények bravúros gyorsaságú megfejtésével tartja karban, optimizmusa és jó humora követendő példa lehet számunkra.

Ajánlom, hogy az AKuFF Hírmondó mindkét nyelvű változatát lapozzák át, mert vannak hirdetések, fényképek, amik nem, vagy más formában találhatóak meg a két változatban. Megéri!

Pavol Bayer

A hartai betelepülők származási helyei

a hartai anyakönyvekből, a Stader-könyvekből, Müller György könyveiből és Halasi László könyvéből összegyűjtve

Szám	Név	Származási hely	Forrás	
1	Eckart	75438 Knittlingen (Enzkreis in Baden-Württemberg)	Harta Akv.	
2	Schneider	76703 Menzingen (Stadtteil von Kraichta, Baden-Württemberg, Landkreis Karlsruhe)	Harta Akv.	
3	Heddrich	36320 Ober-Gleen (Kirtorf, Hessen, Vogelsbergkreis)	Havasi László könyve	
4	Szeim	35315 Erbenhausen (Homberg, Hessen, Vogelsbergkreis)		
5	Ehnis	76703 Menzingen, lásd Nr. 2.		
6	Gröb	Reimenrod - Grebaenau - Eulersdorf/Hessen		
7	Greulich / Kreiling	76703 Menzingen, lásd Nr. 2.		
8	Dollenstein / Dohlenstein	Daisbach (Ortsteil von 74915 Waibstadt Rhein-Neckar-Kreis , Baden-Württemberg)		
9	Knodel / Gnodel	75053 Gondelsheim (Landkreis Karlsruhe in Baden-Württemberg)		
10	Schneider	76703 Menzingen lásd Nr. 2.		
11	Mehr / Mery / Mähre	Bargen		
12	Schmeel/ Schmehl/ Sch mähl	Strebendorf (Stadtteil von 36329 Romrod , (Vogelsbergkreis Hessen)		
13	Egel	76703 Menzingen, lásd Nr. 2		
14	Beck / Bekk	76703 Menzingen, lásd Nr. 2		
15	Maass / Maasz	Maastricht / Duisburg		
16	Alth	Reinfels		Stader

Szám	Név	Származási hely	Forrás
17	Fischer	64390 Erzhausen (Landkreis Darmstadt-Dieburg, Hessen)	Georg Müller könyve
18	Kauzmann	68649 Groß-Rohrheim (Kreis Bergstraße, Hessen)	
19	Kraut	Groß-Rohrheim, lásd Nr. 18.	
20	Luss / Lux	36318 Unter-Sorg (Ortsteil der Gemeinde Schwalmtal, Vogelsbergkreis, Hessen)	
21	Miller	64342 Ober-Beerbach (Seeheim-Jugenheim, Landkreis Darmstadt-Dieburg, Hessen)	
22	Rohrbach	63477 Hochstadt (Maintal, Main-Kinzig-Kreis, Hessen)	
23	Schmidt	36329 Strebendorf (Romrod, Vogelsbergkreis, Hessen) vagy 63667 Nidda (Wetteraukreis, Hessen)	
24	Rück / Rik	Eckelsheim	
25	Bayer	Schlotzau Ortsteil der Marktgemeinde 36151 Burghaun, Landkreis Fulda, Hessen	
26	Euler / Ajler	Kruspis (Ortsteil der Marktgemeinde 36166 Haunetal, Kreis Hersfeld-Rotenburg, Hessen)	

Felhasznált források:

- KB Hartau = die evangelischen Kirchenbücher von Hartau
- Stefan Stader: Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten
- Havasi László: A Hartai Evangélikus Egyház története 1723–2003
- Georg Müller – Heiner Friedrich: Deutsche protestantische Ansiedlung in Südungarn im 18./19. Jahrhundert

TÁMOGASSA

SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓJA **1%-**

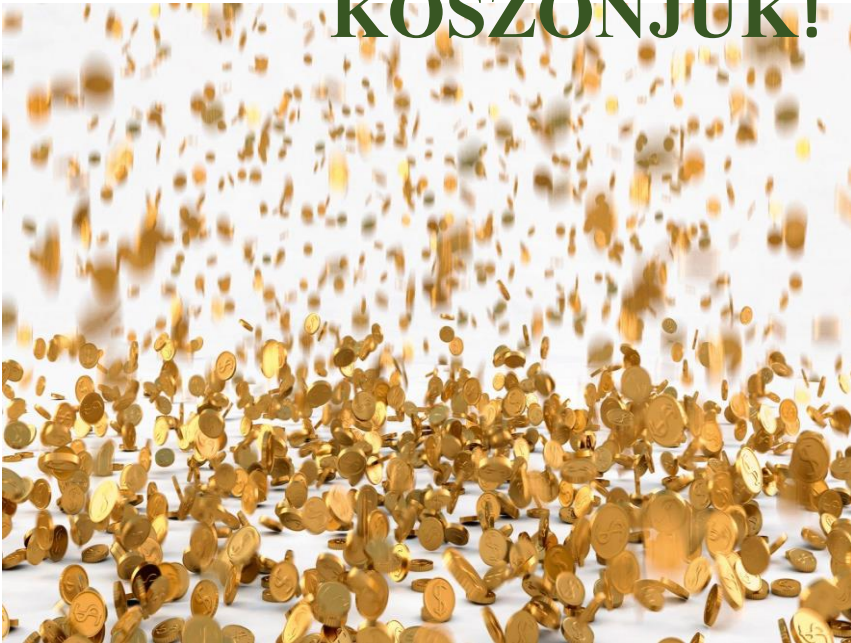
ÁVAL AZ EGYESÜLETÜNKET!

KÉRJÜK, AZ ALÁBBI ADÓSZÁMOT

TÜNTESSE FEL NYILATKOZATÁN

18360062-1-03

KÖSZÖNJÜK!

Tagsági hírek / Mitgliedschaftsnachrichten

Kilépett tagunk / Ausgetretenes Mitglied:

Karádi Vilma – 2018. január

Új tagjaink/ Neue Mitglieder:

192	Klocker, Gisela	6521 Vaskút, Bem. u. 37.	gklocker@gmx.de
193	Bodnárné Englert Ágnes	2310 Szigetszentmiklós, Háros u. 33.	englert.agi@gmail.com
194	Ternay Gabriella	6500 Baja, Ifjúság u. 42.	gabocacz@gmail.com
195	Landherr Péter	9900 Körmen, Berzsenyi u. 2.	rufione@gmail.com
196	Gruber, Maria Ginál Mária	D-83259 Schleching, Mühlbachweg 4; 8349 Zalagyömörő, Kossuth u. 11.	gruma@t-online.hu

Seit 10 Jahren Mitglieder / 10 éve tagunk

- 135 Elisch Jánosné Draxler Erzsébet
136 Kiss Zoltán
137 Balla Péterné Cserepi Teréz

danke schön!

AZ EGYESÜLET KIADÁSÁBAN MEGJELENT KÖNYVEK:

1. Riszt András: Nagyárpád község családkönyve 1723-1945
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
- ~~3. Amrein Ferenc – Amrein Ilona – Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Meeseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007~~
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek † : Vaskút családkönyve 1772 - 1947
- ~~5. Maléth István: Gyoma evangélikus családkönyve 1835-1918~~
6. Rudolf Keszler: Pilisszentiván (St. Iwan bei Ofen) családkönyve

Áruk tagoknak egyesületen kívülieknek külföldre

1.	3.000, - Ft	3.500, - Ft	25 €
2.	1.500, - Ft	2.000, - Ft	10 €
3.		ELFOGYOTT!	
4.	9.900,- Ft	9.900,- Ft	59 €

(AKdFF-nél)

5.		ELFOGYOTT!	
6.	4.500 ,- Ft	5.500,- Ft	17 €

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

20 Kitüntetettjeink / Unsere Ausgezeichneten 17

Dr. Sövény Mihály (x), alapítótagunk Bácsalmásról, a Bács-Kiskun Megye Kultúrájáért kitüntetést vette át 2017. október 20-án, Lakitelken
Dr. Michael Sövény (Skribanek) (x) aus Almasch wurde am 20. Oktober 2017 die Auszeichnung „Für die Kultur vom Komitat Bács-Kiskun“

Dr. Pencz Kornél, az AKuFF alapító elnöke, a Baja Város Nemzetiségeiért kitüntetést vette át 2017. december 16-án
Dr. Kornel Pencz, der gründende Obmann vom AKuFF wurde die Auszeichnung „Für die Nationalitäten der Stadt Baja“ verliehen am 16. Dezember 2017

Elisch Jánosné Draxler
Erzsébet tagunk a
„SOLYMÁRÉRT”
kítüntetésben részesült
2017. május 28-án.
Unser Mitglied, Frau
Elisabeth Elisch-Draxler
wurde am 28. Mai 2017 die
Auszeichnung „FÜR
SCHAUMAR” überreicht.

Ziegler Ágota, az AKuFF
titkára egyben a Pilisszentiváni
Helytörténeti Egyesület elnöke,
mely szervezet 2017.
decemberében ünnepelte
alapításának 10. évfordulóját.
Ez alkalommal nagyszabású
programot rendeztek, melyben
méltatták Ágota kiváló
munkáját. /
Agatha Ziegler, 2. Vorsitzende
vom AKuFF ist zugleich 1.
Vorsitzende des
Ortsgeschichtlichen Vereins
von St. Iwan bei Ofen. Aus
diesem Anlaß wurde ihre
Arbeit im Rahmen eines
schönen Kulturprogrammes
gewürdigt.

WIR GRATULIEREN!

GRATULÁLUNK!